

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การเสนอผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย แบ่ง เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำและความพึงพอใจ
ในงาน ของพยาบาลหัวหน้าทีมและพยาบาลประจำทีม

ตอนที่ 2 การศึกษา เปรียบ เทียบความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงาน
ของพยาบาลหัวหน้าทีมกับพยาบาลประจำทีม

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้า
ทีม กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำทีม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

\bar{X} แทนค่าเฉลี่ยของคะแนน

$S_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$ แทนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานระหว่างค่าเฉลี่ยของ

คะแนน (Standard Error of Difference t- distribution)

t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

N แทนจำนวนคนในกลุ่ม

ศูนย์วิทยุพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ผล

1. ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกพบว่า พยาบาลหัวหน้าตึกมีความเป็นผู้นำสัมพันธ์แบบ เสนตรง เชิงนิมิตกับความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.3716$, $P < .01$) และพยาบาลประจำตึกมีความเป็นผู้นำสัมพันธ์แบบ เสนตรง เชิงนิมิตกับความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.2902$, $P < .01$) แสดงว่าพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกมีความเป็นผู้นำสูง จะมีความพึงพอใจในงานสูงควย และถ้าพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกมีความเป็นผู้นำต่ำ ก็จะมีค่าความพึงพอใจในงานต่ำไปควย ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 แต่ไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก

พยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก (N =96,317)	r
1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึก	0.3716 **
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก	0.2902 **

** P < .01

2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงาน ของ
พยาบาลหัวหน้าตึกกับพยาบาลประจำตึก พบว่า

2.1 พยาบาลหัวหน้าตึกทั้งหมดและพยาบาลประจำตึกทั้งหมด มีความ
เป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.2967, P < .01$)

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความ เป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก
และพยาบาลประจำตึก จะเห็นว่าพยาบาลหัวหน้าตึกมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าพยาบาล
ประจำตึก แสดงว่าพยาบาลหัวหน้าตึกมีความ เป็นผู้นำสูงกว่าพยาบาลประจำตึก

2.2 พยาบาลหัวหน้าตึกทั้งหมดและพยาบาลประจำตึกทั้งหมด มีความ
พึงพอใจในงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์หีสันนิษ
สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 แต่ไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 (ดูตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงาน
ระหว่างพยาบาลหัวหน้าตึกกับพยาบาลประจำตึก

ตัวแปร		N	\bar{X}	$S_{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}$	t
อิสระ	ตาม				
2.1 ความเป็น ผู้นำ	พยาบาลหัวหน้าตึก	96	119.187	1.166	3.2967**
	พยาบาลประจำตึก	317	115.343		
2.2 ความพึงพอ ใจในงาน	พยาบาลหัวหน้าตึก	96	67.457	1.147	1.0412
	พยาบาลประจำตึก	317	68.624		

**P < .01

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก
กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก พบว่าความเป็นผู้นำของพยาบาล
หัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์แบบ เชิงตรง เองนิบาตกับความพึงพอใจในงานของพยาบาล
ประจำตึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.3327, p < .01$) แสดงว่า
พยาบาลหัวหน้าตึกที่มีความเป็นผู้นำสูง จะทำให้ความพึงพอใจในงานของพยาบาล
ประจำตึกสูงขึ้น และพยาบาลหัวหน้าตึกที่มีความเป็นผู้นำต่ำ ความพึงพอใจใน
งานของพยาบาลประจำตึกก็จะต่ำไปควบ ผลการวิเคราะห์ที่สนับสนุนสมมติฐานการ
วิจัยข้อที่ 5 (ดูตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก
กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก

พยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก (N = 96,317)	r
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้า ตึก กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก	0.3327 **

** $p < .01$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผล

ความเหตุที่การวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงานของบุคคลไม่ว่าในกลุ่มอาชีพใด ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาไว้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของแต่ละบุคคล ผู้วิจัยจึงไม่สามารที่จะนำผลการวิจัยอื่นมาช่วยในการอภิปรายผลได้มากนัก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกอภิปรายดังนี้

1. ผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก

จากการางที่ 8 ผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกพบว่า พยาบาลหัวหน้าตึกมีความเป็นผู้นำสัมพันธ์แบบ เส้นตรง เติงนิมานกับความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.3716, P < .01$) ผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า "ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์ เติงนิมานกับความพึงพอใจในงาน" นั่นคือพยาบาลหัวหน้าตึกที่มีความเป็นผู้นำสูง จะมีความพึงพอใจในงานสูงควย ถ้าพยาบาลหัวหน้าตึกมีความเป็นผู้นำต่ำก็จะมี ความพึงพอใจในงานต่ำควย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพร์ เออร์ และดิสตีฟาโน¹ (Pryer and Distefano, 1971) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลโรครจิต ในสหรัฐอเมริกา พบว่าความเป็นผู้นำจะมีความสัมพันธ์ เติงนิมานกับความพึงพอใจในงาน กล่าวคือไม่ว่าพยาบาลระดับใดที่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำสูง จะมีความพึงพอใจในงานสูงควย และเป็นไปตามความเห็นของสมพงศ์ เกษมสิน² ซึ่งกล่าวถึงประสิทธิภาพและความพึงพอใจในงานของบุคคลไว้ว่า ความสามารถและบุคลิกภาพคนควยเป็น

¹Pryer and Distefano, loc. cit.

²สมพงศ์ เกษมสิน, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ผู้นำมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถาบัน ซึ่งจะส่งผลสะท้อนให้เห็นถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงานนั้นๆ

ส่วนผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นผู้นำกับความพึงพอใจในงาน ของพยาบาลประจำตึก พบว่าพยาบาลประจำตึกมีความเป็นผู้นำสัมพันธ์แบบ เส้นตรง เชิงนิมิตกับความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.2902$, $P < .01$) ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า " ความเห็น ผู้นำของพยาบาลประจำตึกมีความสัมพันธ์ เชิงนิเสธกับความพึงพอใจในงาน " แต่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพร์เลอร์และคิรกีฟาโน (Pryer and Distefano, 1971) ดังกล่าวข้างต้น การที่ผลการวิจัยขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั้น อาจเป็นเพราะการทำงานของพยาบาลที่ระดมความคิดต่อการความเป็นผู้นำ ดังที่ดักลาสและเบวิส³ (Douglass and Bevis) กล่าวหาบทของพยาบาล ในปัจจุบันต้องอาศัยคุณสมบัติความเป็นผู้นำสูง เพราะการปฏิบัติงานพยาบาลต้องทำ หน้าที่และแสดงบทบาทผู้นำอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นพยาบาลประจำตึกที่มีความเป็นผู้นำ สูงจึงมีความพึงพอใจในงานสูงด้วย เพราะบทบาทของพยาบาลประจำตึกมีโอกาสได้ แสดงบทบาทความเป็นผู้นำกับเพื่อนร่วมงานด้วยกัน เช่น พยาบาลที่เป็นหัวหน้าทีม (Team Leader) ก็เป็นผู้นำของพยาบาลที่เป็นสมาชิกในทีม (Team Member) หรือพยาบาลประจำตึกบางคนอาจได้แสดงบทบาทความเป็นผู้นำแก่ ผู้ร่วมงานอื่นๆในตึกนั้นขณะปฏิบัติงานในเวรต่างๆ เช่น เป็นผู้นำของผู้ช่วยพยาบาล หรืออย่างน้อยก็เป็นผู้นำของผู้ป่วย ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำกับ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึกจึง เป็นไปในทางนิมิต เช่นเดียวกับพยาบาล หัวหน้าตึก

³Laura Mae Douglass and Em Olivia Bevis, Team Leadership in Action (Saint Louis : The C.V. Mosby Company, 1970), p. 1

2. ผลการเปรียบเทียบ ความเป็นผู้นำและความพึงพอใจ ในงานของพยาบาล หัวหน้าตึกกับพยาบาลประจำตึก

จากการวิจัยที่ 9 ผลของการเปรียบเทียบ ความเป็นผู้นำและความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกกับพยาบาลประจำตึก

2.1 ในด้านความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึก มีความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.2967$, $P < .01$) กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกกับพยาบาลประจำตึก จะเห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของพยาบาลหัวหน้าตึกสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของพยาบาลประจำตึก แสดงให้เห็นว่าพยาบาลหัวหน้าตึกมีความเป็นผู้นำสูงกว่าพยาบาลประจำตึก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเนลลีย์และบลัด⁴ (Nealey and Blood, 1968) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำและพฤติกรรมความเป็นผู้นำระหว่างพยาบาลนิเทศระดับหนึ่งกับพยาบาลนิเทศระดับสอง ผลการศึกษาปรากฏว่าคะแนนความเป็นผู้นำของพยาบาลนิเทศระดับหนึ่งสูงกว่าคะแนนความเป็นผู้นำของพยาบาลนิเทศระดับสอง ซึ่งแสดงว่าพยาบาลนิเทศระดับหนึ่งมีความเป็นผู้นำสูงกว่าพยาบาลนิเทศระดับสอง

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลต่างออกไปเกี่ยวกับการวิจัยของเนลลีย์และบลัด (Nealey and Blood) ก็คงกล่าวได้ เนื่องจากจากตำแหน่งหน้าที่และบทบาทของพยาบาลหัวหน้าตึก มีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำเป็นต้นว่า การใช้ทักษะความรู้ ความชำนาญงาน ความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำงาน มากกว่าพยาบาลประจำตึก เพราะการที่บุคคลได้แสดงบทบาทและพฤติกรรมในลักษณะนี้บ่อยๆ ก็ย่อมจะทำให้พฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ไป เมื่อพยาบาลได้ทำหน้าที่หัวหน้าตึก ซึ่งในตำแหน่งเช่นนี้ พยาบาลหัวหน้าตึกก็จะมีสถานภาพเป็นหัวหน้า บทบาทในตำแหน่งหัวหน้าไม่ว่าใครมาจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งก็ตาม ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อคลิกรูปภาพความเป็นผู้นำของคนที่ดำรงตำแหน่งนี้ จากการศึกษารายงานวิจัยของฟลาเฮอร์ตี้⁵

⁴Nealey and Blood, loc.cit.

⁵Flaherty, loc.cit.

(Flaherty, 1966) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำของกลุ่มตัวอย่างที่ไครบี เลือก เป็นผู้นำ กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ไครบี เลือกให้เป็นผู้นำ ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไครบี เลือกให้เป็นผู้นำ มีความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ไครบี เลือกให้เป็นผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ควย เหตุนี้พยายามาสหัทหนาคัก จึงมีความเป็นผู้นำสูงกว่าพยาบาลประจำคัก ถึงนั้นผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของฟลาเฮอร์ตี (Flaherty) ดักควย

2.2 เกี่ยวกับผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในงาน ระหว่างพยาบาลหัทหนาคักกับพยาบาลประจำคัก พบว่าพยาบาลหัทหนาคักและพยาบาลประจำคัก มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยขอที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า " พยาบาลหัทหนาคักมีความพึงพอใจในงานสูงกว่าพยาบาลประจำคัก " ผลการวิจัยนี้ยังขัดแย้งกับทฤษฎีความเป็นผู้นำของบานารค (Barnard) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ที่มีความเป็นผู้นำสูง ย่อมมีความเหนือกว่าผู้ที่มีความเป็นผู้นำต่ำในถานความตั้งใจและความพึงพอใจในงาน เพราะผลการวิจัยในขอที่ 2.1 พบว่าพยาบาลหัทหนาคักมีความเป็นผู้นำสูงกว่าพยาบาลประจำคัก ควย เหตุนี้พยาบาลหัทหนาคักจึงน่าจะมีความพึงพอใจในงานสูงกว่าพยาบาลประจำคักควย การที่ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานและขัดแย้งกับทฤษฎีของบานารค (Barnard) นี้ จึงทำให้เรื่อว่า ความพึงพอใจในงานนอกจากจะสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำแล้ว ยังคงสัมพันธ์กับประกอบอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน ระยะเวลาทำงาน ฯลฯ ซึ่งจำเป็นตองศึกษาต่อไป

⁶Barnard, loc.cit.

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก

จากตารางที่ 10 ผลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก พบว่า ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึก มีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิมิตกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.3327, P < .01$) แสดงว่าพยาบาลหัวหน้าตึก มีความเป็นผู้นำสูง จะทำให้ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึกสูงตามไปควย และพยาบาลหัวหน้าตึกมีความเป็นผู้นำต่ำ ความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึกก็ต่ำไปควย ซึ่งสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า " ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำตึก " ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพร์เออร์และคิสตีฟาโน⁷ (Pryer and Distefano ,1971) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลโรคจิต สหรัฐอเมริกา พบว่าหัวหน้าพยาบาลที่มี

⁷ Pryer and Distefano, loc.cit.

ความเป็นผู้นำสูง จะทำให้พยาบาลที่อยู่กับมังคัมมีสุขภาพใจที่พอใจในงานสูง และถ้าหัวหน้าพยาบาลมีลักษณะความ เป็นผู้นำต่ำ ก็จะทำให้พยาบาลที่อยู่กับมังคัมมีสุขภาพใจที่พอใจในงานต่ำลงด้วย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของลูก ⁸ (Cook ,1970) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของครูใหญ่กับ ความพึงพอใจในงานและประสิทธิภาพในการสอนของคณะครูในโรงเรียน ผลการ วิจัยปรากฏว่าครูใหญ่ที่มีความเป็นผู้นำสูงจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนของ ครูอยู่ในระดับสูง ครูที่มีความพึงพอใจในการสอนและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถอีกด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นีลลีย์และบลัด ⁹ (Nealey and Blood ,1968) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างแบบของผู้นำและพฤติกรรมความ เป็นผู้นำของพยาบาลพิเศษระดับหนึ่งและ พยาบาลพิเศษระดับสอง กับความพึงพอใจในงานของอยู่กับมังคัมมีสุขภาพ ใจ ผลการวิจัย พบว่า ทั้งพยาบาลพิเศษระดับหนึ่งและระดับสองมีความ เป็นผู้นำสูง จะทำให้ครู ใหญ่กับมังคัมมีสุขภาพใจที่พอใจในงานสูงด้วย

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับ ความ พึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความเป็นผู้นำของพยาบาลประจำตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับ ความ พึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. พยาบาลหัวหน้าตึกมีความ เป็นผู้นำสูงกว่าพยาบาลประจำตึกอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. พยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำตึกมีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน
5. ความเป็นผู้นำของพยาบาลหัวหน้าตึกมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับ ความ เป็นผู้นำของพยาบาลประจำตึก

⁸Cook, loc.cit.

⁹Nealey and Blood, loc.cit.